

Zorunlu Deprem Sigortasına İlişkin Bilgi Notu

Doç. Dr. Cüneyt Süzel / Dr. Öğr. Üyesi Venüs Cömert** / Ar. Gör. Güneş Karol Işıklar****

I. Giriş

17/8/1999 ve 12/11/1999 tarihlerinde meydana gelen depremler çok sayıda can kaybına ve malvarlığı zararına sebebiyet vermiştir. Geçen 24 yıl içinde yapıların depreme dayanıklı inşa edildiği ya da mevcut yapıların güçlendirildiği yönünde beklenti olsa da maalesef 6/2/2023 tarihinde yaşadığımız deprem ile bu beklentinin karşılanamadığı görülmüştür. Dönemin Hazine Müsteşarlığı tarafından 10/1/2011 tarihinde Deprem Tehlike Bölgeleri Hakkında 2011/1 sayılı Sektör Duyurusu yayımlanmıştır. Deprem riski bakımından Antakya, Hatay ve Sarıçam, Adana 1. Derece, Çukurova, Adana 2. derece riskli bölge olarak gösterilmiştir. Ne var ki geçen bunca yılın ardından 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremlerin yarattığı sonuç yeni ve ciddi önlemlerin alınması gerektiği gerçeğini gözler önüne sermiştir.

Bu Bilgi Notunun amacı zorunlu deprem sigortası hakkında genel bilgilendirme yapılmasıdır.

II. Zorunlu Deprem Sigortası

A. Genel Olarak

Türk Borçlar Kanunu¹ uyarınca asli ilke sözleşme özgürlüğüdür. Dolayısıyla kişiler sözleşme kurma ya da kurmama, kuracaklarsa diledikleri şartlarla kurma serbestisine sahiptir.

Sigorta sözleşmesi bir özel hukuk sözleşmesi olmasına rağmen kamu menfaatinin gerektirdiği hâllerde belli bir alanda sigorta sözleşmesi kurulması zorunlu tutulabilir. Zorunlu sigortanın öngörüldüğü alanlardan birisi de binalarda deprem sonucu meydana gelebilecek maddi zararların karşılanmasını teminen yaptırılacak Zorunlu Deprem Sigortasıdır.

* İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Deniz Ticareti ve Sigorta Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi (cunevt.suzel@bilgi.edu.tr)

** Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Deniz Ticareti ve Sigorta Hukuku Bilim Dalı Öğretim Üyesi, (venuscomert@cag.edu.tr)

*** İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Deniz Ticareti ve Sigorta Hukuku Bilim Dalı Araştırma Görevlisi (gkisiklar@outlook.com)

¹ Resmî Gazete ("RG") T : 4/2/2011, Sayısı: 27836. Kanun'un güncel tam metni için bkz. <https://www.nevzuat.gov.tr/> e.t. 14/2/2023.

Bu yönde düzenleme ilk kez 1999 yılında yaşanan deprem sonrasında 25/11/1999 tarihli 587 sayılı Zorunlu Deprem Sigortasına Dair Kanun Hükmünde Kararname² (“Zorunlu Deprem Sigortası KHK”) ile öngörülmüş ve bu zorunluluk 27/9/2000 tarihinden başlamak üzere getirilmiştir. Aynı KHK ile kamu tüzel kişiliğini haiz Doğal Afet Sigortaları Kurumu (“DASK”) sigorta yapmak ve KHK ile kendisine verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulmuştur. Zorunlu Deprem Sigortası KHK’nın yerini alan 9/5/2012 tarihli 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu³ (“Afet Kanunu”) ile binalarda deprem sonucu meydana gelebilecek maddi zararların karşılanmasını teminen yaptırılacak Zorunlu Deprem Sigortası teminatlarına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Sigorta sözleşmeleri Sigorta Düzenleme ve Denetleme Kurumu (“SEDDK”) tarafından yayımlanan Genel Şartlara tâbi olarak kurulur. Bu bakımdan Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları sigorta teminatının kapsamı bakımından önem taşımaktadır.

B. Zorunlu Deprem Sigortasının Kapsamı

1. Sigorta Konusu Yer Bakımından

Mülga Zorunlu Deprem KHK m. 2’de ve bunun yerini alan Afet Kanunu m. 10’da, Zorunlu Deprem Sigortasının kapsamına giren yerler şu şekilde belirlenmiştir:

- [1] 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamındaki bağımsız bölümler,
- [2] Tapuya kayıtlı ve özel mülkiyete tabi taşınmazlar üzerinde mesken olarak inşa edilmiş binalar,
- [3] Bu binaların içinde yer alan ve ticarethane, büro ve benzeri amaçlarla kullanılan bağımsız bölümler,
- [4] Doğal afetler nedeniyle Devlet tarafından yaptırılan veya verilen kredi ile yapılan meskenler.

Bugün itibarıyla yürürlükte olan Genel Şartlar, 13/5/2011 tarihli RG’de yayımlanan Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartlarıdır (“Genel Şartlar”)⁴. Genel Şartlarda 29/12/2012⁵ ve 31/12/2015⁶ tarihlerinde olmak üzere iki kez değişiklik yapılmıştır.

² RG T: 27/12/1999, Sayısı: 23919 (Mükerrer). 29/11/1999 tarihinden geçerli olarak 4/12/1999’da yürürlük kazanmıştır.

³ RG T: 18/5/2012, Sayısı: 28296.

⁴ RG Sayısı: 27933.

⁵ “Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartlarında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Genel Şartlar” (RG Sayısı: 28512).

⁶ “Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” (RG Sayısı: 29579 [4. Mükerrer]).

Genel Şartlar A.2 nci maddesinde Zorunlu Deprem Sigortasının kapsamı dışında bırakılan binalar şu şekilde belirlenmiştir:

- [1] 9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanununa tâbi olan veya kamu hizmet binası olarak kullanılan binalar ve bağımsız bölümler,
- [2] Köy nüfusuna kayıtlı ve köyde sürekli oturanlarca köy yerleşik alanları ve civarında ve mezralarda yapılan binalar,
- [3] Tamamı ticari veya sınai amaçla kullanılan binalar,
- [4] Projesi bulunmayan ve mühendislik hizmeti görmemiş binalar,
- [5] Taşıyıcı sistemi olumsuz yönde etkileyecek şekilde tadil edildiği veya zayıflatıldığı tespit edilen binalar,
- [6] Taşıyıcı sistemi olumsuz yönde etkileyecek şekilde ilgili mevzuata ve projeye aykırı olarak inşa edilen binalar,
- [7] Yetkili kamu kurumları tarafından yıkılmasına karar verilen binalar ile mesken olarak kullanıma uygun olmayan, bakımsız, harap veya metruk binalar.

2. Zarar Bakımından

Zorunlu Deprem Sigortasının konusu, sigorta teminatı kapsamındaki bir yerin bina maliklerinin yahut intifa hakkı sahiplerinin binalarının zayi olması ya da hasara uğraması nedeniyle uğradıkları maddi zararların karşılanmasına yöneliktir.

Genel Şartların A.1 inci maddesinin ikinci paragrafında teminat kapsamındaki zararlar şu şekilde ifade edilmiştir.

- [1] Deprem doğrudan neden olduğu maddi zararlar ile
- [2] Deprem sonucu meydana gelen yangın, infilak, tsunami veya yer kaymasının sigortalı binalarda neden olacağı hasarlar (temeller, ana duvarlar, bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar, bahçe duvarları, istinat duvarları, tavan ve tabanlar, merdivenler, asansörler, sahanlıklar, koridorlar, çatılar, bacalar ve yapının benzer nitelikteki tamamlayıcı kısımlarında meydana gelenler de dahil olmak üzere).

Teminat dışında bırakılan zararlar Genel Şartlar A.3 üncü maddesinde şu şekilde belirtilmiştir:

- [1] Enkaz kaldırma masrafları, kâr kaybı, iş durması, kira mahrumiyeti, alternatif ikametgâh ve işyeri masrafları, mali sorumluluklar ve benzeri dolaylı zararlar,
- [2] Her türlü taşınır mal, eşya ve benzerleri,
- [3] Ölüm dâhil olmak üzere tüm bedeni zararlar,
- [4] Manevi tazminat talepleri,
- [5] Deprem ve deprem sonucu oluşan yangın, infilak, dev dalga veya yer kaymasının dışında kalan hasarlar,
- [6] Belirli bir deprem hadisesine bağlı olmaksızın binanın kendi kusur ve özellikleri nedeniyle zamanla oluşan zararlar.

Zorunlu Deprem Sigortası zarar sigortasıdır. Zarar sigortası olarak ise, malikin mülkiyet menfaatinin konu edildiği bir mal sigortasıdır. Sigortanın kapsamı malvarlığı zararları ile sınırlı olup bunun kapsamına bedensel zararlar girmemektedir. Aynı şekilde sigorta konusu menfaate yönelik olarak depremin doğrudan verdiği zararı teminat altına alır, dolaylı zararları kapsamaz. Taşınmaz içindeki eşyalar da sigorta teminatının kapsamı dışındadır.

C. Sigortacı ve Sigortacının Tazmin Yükümlülüğünün Sınırı

1. Riziko Taşıma Borçlusu

Zorunlu Deprem Sigortası KHK ile kamu tüzel kişiliği haiz Doğal Afet Sigortaları Kurumu⁷ (“DASK”) kurulmuştur. Bu sigorta ile riziko taşıma borcu DASK’ın üzerindedir. Türkiye’de faaliyet gösteren sigortacılar Zorunlu Deprem Sigortasının kurulmasına DASK adı ve hesabına aracılık ederler. Dolayısıyla gerçekleşen rizikolar sebebiyle sigorta tazminatı ödeme borcu DASK’ın üzerindedir.

2. Tazmin Yükümlülüğünün Üst Sınırı

a. Sigorta Bedeli ile Sınırlı Sorumluluk

DASK’ın sorumluluğu her hâlükârda sigorta bedeli ile sınırlıdır [TTK m. 1461 f. 1 c. 1].

Zorunlu Deprem Sigortasına ilişkin tarife ve talimatlar ile azami teminat tutarı her yıl SEDDK tarafından belirlenir ve RG’de yayımlanır [Afet Kanunu m. 13 f. 1]. Sigorta bedelinin

⁷ DASK’ın çalışma esasları hakkında bilgi için bkz. Doğal Afet Sigortaları Kurumu Çalışma Esasları Yönetmeliği (RG T: 15/8/2012, Sayısı: 28385). Yönetmelik’te toplamda üç kez değişiklik öngörülmüştür.

(ve sigorta priminin) hesaplanmasında binanın bulunduğu yer, yapı tarzı, inşa yılı, toplam kat sayısı ve daire yüzölçümü belirleyici olacaktır. Buna göre, meskenin yapı tarzı için belirlenen metrekare bedeli ile aynı meskenin brüt yüzölçümünün veya yaklaşık yüz ölçümünün çarpılması sonucu bulunan tutar esas alınır.

25/11/2022 tarihli RG’de yayımlanan Tebliğ⁸ uyarınca Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinde (“Zorunlu Deprem Sigortası Tebliği”) yapılan değişikliklerle, betonarme yapılar için sigorta bedeli hesabına esas metrekare bedeli 3.016 TL ilen diğer yapılar için 2.080 TL olarak belirlenmiştir. Aynı Tebliğ ile yapılan değişiklik ile bir mesken için verilebilecek azami teminat tutarı yapı tarzı ayırımı yapılmaksızın 640.000 TL’ye çıkartılmıştır.

DASK’ın resmî internet sitesinde sigorta primi ve sigorta bedeli hesaplaması için <https://www.dask.gov.tr/e-services/portal/calculatePremium> linki verilmiştir. Tarafımızca örnek vermek amacıyla Hatay ili, Antakya ilçesi, Merkez, Aksaray mevkiinde bulunan 2007 ilâ 2019 yılları arasında inşa edilen 8 ilâ 18 kat aralığında bulunan 100 m² yüz ölçümüne sahip bir mesken bakımından hesaplama yapılmış ve sigorta bedeli karşılığı 301.600 TL olarak bulunmuştur. Bu örnek bakımından DASK en fazla 301.600 TL tutarındaki zararı tazmin edecektir.

Bir alt başlıkta yer verilecek olan sigorta değeri yani konut malikinin gerçek zararı sigorta bedelinden daha yüksek olsa bile DASK’ın ödeme yükümlülüğü sigorta bedeli ile sınırlı olacaktır.

b. Sigorta Değeri ile Sınırlı Sorumluluk

Zarar sigortalarında asli kural zenginleşme yasağıdır. DASK rizikonun gerçekleştiği tarihteki eşyanın (konutun) gerçek değerini aşan bir miktarı ödemez. Diğer bir ifadeyle konutun rizikonun gerçekleştiği andaki değeri (“sigorta değeri”) sigorta bedelinin altındaysa gerçek zararı, sigorta bedelinin üzerindeyse o konut için öngörülen sigorta bedeli karşılığını tazmin eder.

Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları B.3.1 inci maddesinde sigorta tazminatının hesabı düzenlenmiştir. Hükme göre “*sigorta tazminatının hesabında, tam veya kısmi hasar olmasına bakılmaksızın, rizikonun gerçekleştiği yer ve tarihte, benzer yapı özellikleri göz*

⁸ Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimat Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (RG Sayısı: 32024).

önünde bulundurulurarak, binanın piyasa rayiçlerine göre hesaplanan yeniden yapım maliyeti esas alınır.”

Görüleceği üzere sigorta değeri binanın piyasa rayiçlerine göre hesaplanan yeniden yapım maliyetine denk gelmektedir. Piyasa rayiçlerine göre yeniden yapım maliyetinin hangi şekilde hesaplanacağına ilişkin açık bir düzenleme yoktur. Sigorta Tahkim Komisyonu'nun 8/9/2021 tarihli 2021/122528 sayılı kararına konu olan uyuşmazlıkta, Silivri merkezli olarak gerçekleşen 5.8 büyüklüğündeki deprem sonrasında ağır hasarlı olduğu tespit edilen konut için sigorta tazminatı hesabı yapılmıştır. Yargılamada bilirkişi görüşüne başvurulmuş ve bilirkişi yeniden yapım maliyetini rayiç değere göre şu şekilde hesaplamıştır: “(...) Hasar Miktarının ise; Ekspertiz raporunda belirtilen evin alanının 90 m² olduğu ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın 2021 yılında yayınladığı listeden “3B” sınıfına giren bu bina için 1800 m²/TL olduğu, Meskenin yeniden yapım maliyetinin 90x1800=162.000 TL olduğu görülmektedir. Zorunlu deprem sigortası genel şartları B.3.1 maddesi gereği binanın piyasa rayiçlerine göre hesaplanan yeniden yapım maliyeti hesaplandığında bulunan bedel 162.000,- TL'dir.”

Güncel bir gelişme olarak; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 11/2/2023 tarih ve 32101 sayılı RG'de “Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2023 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ” yayımlanmıştır. Tebliğ en son gerçekleşen depremden daha sonraki bir tarihte yayımlanmış olsa da Tebliğ'in 3 üncü maddesi gereği geçmişe etkili olarak 1/1/2023 tarihinden itibaren yürürlük kazanmıştır.

Zorunlu Deprem Sigortası'nın kapsamına giren konutlar bakımından 2023 yılı için belirlenen yaklaşık birim maliyetleri şu şekildedir:

Yapı Sınıfı	Yapı Tipi	Yapının Birim Maliyeti (BM) TL/m ²
III. Sınıf Yapılar / B Grubu / 12	Konutlar (yapı yüksekliği 21,50 m'den az)	6.350 TL
IV. Sınıf Yapılar / B Grubu / 12	Müstakil veya ikiz konutlar (Bağımsız bölüm brüt alanı 151 m ² ilâ 600 m ² villalar, teras evleri, dağ evleri vb.)	8.100 TL
IV. Sınıf Yapılar / C Grubu / 11	Konutlar (yapı yüksekliği 30,50 ile 51,50 m'den az)	8.825 TL

Buna göre depremde zarar gören 100 m²'lik ve yapı yüksekliği 21,50 m'den az bir konutun yeniden yapım değeri 6.350 x 100 = 635.000 TL olacaktır. Bu meblağ azami sigorta bedeli olan 640.000 TL'nin altında olmasına rağmen Hatay ili, Antakya ilçesi, Merkez, Aksaray mevkiinde bulunan 2007 ilâ 2019 yılları arasında inşa edilen 8 ilâ 18 kat aralığında bulunan 100 m² yüz ölçümüne sahip bir mesken için öngörülen sigorta bedeli bir üst başlıkta yer verilen hesaplama ile 301.600 TL olarak bulunduğundan, DASK 310.600 TL'nin üzerindeki zararı tazmin etmeyecektir.

Zorunlu Deprem Sigortası Tebliği'nin 5 inci maddesinin başlığı "Muafiyet"tir. Anılan hükümde "Her bir hasarda, sigorta bedelinin %2'si oranında tenzili muafiyet uygulanır. Doğal Afet Sigortalı Kurumu hasarın bu şekilde bulunan muafiyet miktarını aşan kısımdan sorumludur." düzenlemesine yer verilmiştir. Sigorta bedeli 301.600 TL olan konut için muafiyet miktarı 6.032 TL olarak hesaplanacaktır. Tam zıya hâlinde DASK en fazla 295.568 TL tazminat ödemesinde bulunacaktır.

D. Hasarın İhbarı

Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları B. 1/1.1 gereği sigortalı rizikonun gerçekleştiğini öğrendiği tarihten itibaren en geç onbeş işgünü içinde DASK'a veya Kurum nam ve hesabına sözleşmeyi yapan sigorta şirketine bildirimde bulunmakla yükümlüdür. Görüleceği üzere hem DASK'a hem de bu sigortanın kurulmasına aracılık eden sigortacıya bu yönde bir bildirim yapılması mümkündür. Ancak yaşanan son deprem sonrasında DASK'ın resmî internet sitesinde konu hakkında açıklama yapılmıştır. Buna göre, hasar bildirimde bulunacak olan kimselerin Alo DASK 125, e- Devlet ve dask.gov.tr üzerinden hasar başvurusu yapabilecekleri ve ihbarların Kuruma iletilmesi için herhangi bir süre kısıtı bulunmadığı bilgisi duyurulmuştur⁹.

E. Hasar İhbarı Çerçevesinde Verilecek Belgeler

Rizikonun gerçekleşmesinden sonra sözleşme uyarınca yahut sigortacının istemi üzerine sigorta ettiren tarafından rizikonun ve tazminatın kapsamının belirlenebilmesi için her türlü bilgi ve belgenin makul bir süre içerisinde sigortacı ile paylaşılması zorunludur [TTK m. 1447 f. 1 c. 1].

⁹ Açıklama için bkz. <https://dask.gov.tr/tr> et. 14/2/2023.

DASK'ın resmî internet sitesinde Zorunlu Deprem Sigortası'ndan yararlanılabilmesi ve deprem neticesinde meydana gelen teminat kapsamındaki zararların tazmini için gerekli bilgi ve belgelerin şunlar olduğu belirtilmiştir¹⁰.

- [1] Hasar bildirim (TC kimlik veya poliçe numarası ile),
- [2] Güncel tapu bilgisi,
- [3] Hasar yeri açık adresi,
- [4] Sigortalı telefonu (sabit/mobil telefon),
- [5] Zorunlu Deprem Sigortasının yanı sıra deprem teminatı içeren başka bir sigorta poliçesinin bulunması halinde buna ilişkin bilgi.

Bu belgelerin yanında sigortalı malik deprem sebebiyle hayatını kaybetmişse, tapu bilgisi ile birlikte mirasçılarını belgeleyen mirasçılık belgesi sunulması hak sahipliğinin tespiti bakımından kanaatimuzce yerinde olacaktır. Şu an itibarıyla bu belgelerin sunulması için öngörülen süre kaldırılmıştır. Ne var ki her hâlükârda deprem sonrası hasara uğrayan yahut zayı olan konut için anılan zararın öğrenildiği tarihten başlamak üzere en geç iki yıllık zamanaşımı süresi içinde istemin DASK'a yöneltilmesi gerekecektir.

F. Sigorta Tazminatının Ödenmesi

DASK'a deprem sonrasında gerçekleşen zararın bildirilmesi ve yukarıda yer verilen belgelerin sunulmasından sonra DASK'ın tazminat ödeme borcuna ilişkin değerlendirme süreci başlayacaktır.

DASK Genel Şartları B.4 üncü maddesinin başlığı "Tazminatın Ödenmesi"dir. Benzer düzenleme Afet Kanunu m. 13 f. 2'de de bulunmaktadır. Anılan hükümde "*Tazminat miktarının yasa ve bu poliçe hükümlerine göre tespit edilmesinden sonra DASK, sigorta bedelini aşmamak kaydıyla kesinleşmiş olan tazminat miktarını en geç takip eden bir ay içerisinde hak sahibine ödemek zorundadır.*" düzenlemesine yer verilmiştir. Bu hüküm TTK m. 1427'den ayrılmaktadır. Anılan TTK hükmü çerçevesinde zarar sigortalarında sigortacı rizikonun kendisine ihbar edilmesinden en geç 45 gün sonra tazminat ödeme edimine ilişkin araştırmalarını tamamlamak zorundadır. Zira her hâlükârda 45 inci günün sonunda sigorta tazminatı ödeme borcu muaccel olur. Afet Kanunu düzenlemesi TTK m. 1427 f. 2 ile

¹⁰ Bkz. <https://dask.gov.tr/hasar-ihbarinda-istenen-belgeler> et. 14/2/2023.

kıyaslandığında, süre bakımından ilk bakışta sigortalı bakımından lehe gözükmektedir. Ancak Afet Kanunu, her ne kadar özel kanun olsa da, kanaatimizce DASK'ın edimine ilişkin araştırmalarını tamamlaması bakımından bir üst süre öngörmemektedir. Bu durumda TTK m. 1427 f. 2'deki 45 günlük üst sürenin uygulama alanı bulması gerektiğini söylemek mümkündür. Her hâlikârda TTK m. 1427 f. 2 c. 3 gereği sigortacıya yüklenemeyen kusurdan dolayı incelemenin gecikmesi hâlinde 45 günlük süre işlemez. Depremde ağır hasarlı binalar bakımından incelemenin fiilen yapılamamasının bu süreyi işletip işletmeyeceği tartışmaya açıktır.

Afet Kanununda her ne kadar açık düzenleme bulunmasa da Genel Şartların B 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında zarara uğrayan sigortalıların kendilerine tazminat ödeninceye kadar avans talep etmesine yönelik düzenleme mevcuttur. Buna göre deprem sonrasında sigortalılara avans ödemesi yapılması mümkün kılınmıştır. Avans ödenip ödenmemesi, avans tutarı ve avans kapsamı DASK'ın önerisi üzerine SEDDK tarafından kararlaştırılacaktır. Avans miktarına ilişkin kanuni özel düzenleme bulunmadığından kanaatimizce TTK m. 1427 f. 5 gereği sigorta bedeli içinde kalmak kaydıyla hasar miktarının en az yüzde ellisi avans olarak ödenmelidir. Bu hüküm doğrultusunda sigortalı zarar görenlere hasar ihbarı ile birlikte avans talebinde bulunmaları tavsiye edilmektedir.

F. Yargı Yolu

Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları C.6 uyarınca sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıklar için DASK aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme DASK'ın bulunduğu veya rizikonun gerçekleştiği yerdeki ticaret davalarına bakmakla görevli mahkemedir. Söz konusu düzenlemenin, Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları'nın RG'deki yayım tarihinden daha sonra yürürlüğe giren 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu¹¹ ("HMK") hükümleri ile bir arada okunması beklenmelidir.

Bu bakımdan DASK'ın bulunduğu yer, HMK m. 6 anlamında genel yetkili mahkemedir. Dolayısıyla Genel Şartlar ile HMK arasında paralellik bulunmaktadır. Diğer taraftan Genel Şartlar'da "rizikonun gerçekleştiği yer" olarak ifade edilen yerin "taşınmazın bulunduğu yer" olarak okunması yerinde olacaktır. Diğer bir deyişle, Kahramanmaraş merkezli depremin diğer illerde bulunan taşınmazlarda yol açtığı zararlar bakımından, "riziko" olarak değerlendirilecek olan husus, taşınmazın zarara maruz kalmasıdır. Dolayısıyla açılacak davalarda söz konusu

¹¹ RG T: 4/2/2011, Sayısı: 27836. Kanun'un güncel tam metni için bkz. <https://www.mevzuat.gov.tr/> et. 14/2/2023.

taşınmazın bulunduğu yer göz önünde tutulacaktır. Bu yorum, HMK m. 6'da belirlenen genel yetkili mahkemenin yanı sıra uyuşmazlığa bakmaya yetkili kılınan diğer mahkemenin öngörüldüğü HMK m. 15¹² hükmü ile de uyumlu olacaktır.

Uyuşmazlıklarla ilgili olarak Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartlarında öngörülen bir diğer imkân, Sigorta Tahkim Komisyonuna başvurudur. Sigortacılık Kanunu¹³ m. 30 f. 12¹⁴ gereğince; Sigorta Tahkim Komisyonu tarafından verilen kararlardan 8000 TL'ye kadar olan istemler hakkında verilen kararlar taraflar için kesindir. Deprem sebebiyle zarar gören ve fakat sigorta tazminatı elde edemeyen sigortalılara, maruz kaldıkları zararın daha hızlı tazmini için Sigorta Tahkim Komisyonuna başvurması önerilmektedir.

Her türlü soru ve/veya sorunuz hakkında Bilgi Notunda yer verilen elektronik posta adreslerimizden bizimle irtibata geçebilirsiniz.

¹² HMK m. 15 f. 1'e göre; "Zarar sigortalarından doğan davalar, sigorta, bir taşınmaza (...) ilişkinse, malın bulunduğu yerde (...) de açılabilir."

¹³ RG T: 14/6/2007, Sayısı: 26552.

¹⁴ 16/4/2022 tarih 31811 sayılı RG'de yayımlanan Sigortacılık Kanununun 30 uncu Maddesinin On İkinci ve On Beşinci Fıkralarında Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ m. 3 uyarınca sekiz bin Türk Lirasıdır.